

SZTUKA
EDUKACJI
SZTUKA
ZAANGAŻOWANIA

KONFERENCJA
15-16.11.2018
RADZIEJOWICE

ORGANIZATOR

PATRONAT HONOROWY

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
MINISTERSTWA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

SZTUKA EDUKACJI. SZTUKA ZAANGAŻOWANIA

Już po raz szósty organizujemy konferencję z cyklu *Sztuka edukacji* dotyczącą obecności kultury w programach nauczania oraz możliwości współpracy między szkołami a instytucjami kultury przy tworzeniu projektów edukacyjnych.

Każda z tych konferencji była inna. W gronie praktyków zajmujących się edukacją kulturalną dzieci i młodzieży dyskutowaliśmy o problemach związanych z realizacją projektów edukacyjnych i artystycznych we współpracy różnych środowisk.

Do tematu tegorocznego spotkania zainspirowały nas projekty prezentowane w poprzednich latach, m.in. te realizowane z wychowankami Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii i Wychowawczych i pokazywane w 2017 roku w Zachęcie. Zwróciliśmy uwagę na inicjatywy angażujące dzieci i młodzież w działania ze społecznością lokalną lub z grupami różniącymi się od nich wiekiem, doświadczeniem czy potrzebami. Obecnie postanowiliśmy przyjrzeć się dokładniej takim działaniom, które poprzez sztukę i aktywność artystyczną budują więzi społeczne i świadomość obywatelską. Wspólnym mianownikiem tegorocznej konferencji jest zaangażowanie: otwarcie na innych ludzi oraz chęć dialogu.

Podczas pierwszego dnia konferencji będzie można zapoznać się z projektami. Drugiego dnia spotkamy się z artystką Cecylią Malik, która próbuje zmieniać rzeczywistość z pomocą sztuki. W grupach warsztatowych prowadzonych przez ekspertki pogłębimy tematy, które pojawią się podczas prezentacji projektów. Zastanowimy się, czy realizowane przez nas projekty edukacyjne i artystyczne przynoszą jakiegokolwiek skutki społeczne, a jeśli nie, co należy zrobić, żeby tak było. Będziemy dyskutować o tym, w jaki sposób włączać dzieci i młodzież w działania na rzecz społeczności lokalnych oraz jak zaplanować lokalne inicjatywy, aby wykorzystać potencjał miejsca i wziąć pod uwagę istniejące relacje społeczne. Podzielimy się też doświadczeniami dotyczącymi aktywności realizowanych wspólnie z grupami osób o różnych potrzebach, dyskutując, co można zrobić, żeby udostępnić sztukę osobom m.in. z niepełnosprawnością sensoryczną.

Mamy nadzieję, że konferencja stanie się okazją do wymiany doświadczeń, szansą na rozmowę i inspirację dla uczestników do realizacji nowych zadań.

Anna Zdzieborska
koordynatorka konferencji
Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki

15 LISTOPADA (CZWARTEK) 2018

10–11.30 Rejestracja uczestników

11.30–12 Otwarcie konferencji

12–13.30 **PANEL: PRZESTRZEŃ WOKÓŁ MNIE**

moderatorka: Edyta Ołdak

SZTUKA ZAANGAŻOWANIA. REZYDENCJE ARTYSTYCZNE W MOS-ACH I MOW-ACH

Maja Dobiasz-Krysiak (Centrum Edukacji Obywatelskiej)

Agnieszka Molik (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 2 w Warszawie)

Małgorzata Minchberg (edukująca artystka)

Program, w którym ośrodki zapraszają artystów do długofalowej współpracy twórczej. Podczas rezydencji artyści i uczniowie wykorzystują narzędzia sztuki współczesnej, by mówić o rzeczach ważnych lokalnie — przygotowują interwencje w sąsiedztwie szkół i nawiązują partnerstwa, walcząc ze stereotypem trudnej młodzieży. W tym roku pracowały z nami cztery warszawskie placówki. Na konferencji artystka i nauczycielka opowiedzą o działaniach w dwóch z nich: MOW nr 2 na peryferyjnej ul. Strażackiej, którego wychowanki nawiązały relację z działającym na Koziej Górze Teatrem Akt i przygotowały spektakl dotyczący problemu przemocy, oraz MOW nr 8 w Radości, gdzie uczniowie podjęli twórczą interwencję, wyrażając swoją opinię na temat wycinki drzew pod obwodnicę przebiegającą tuż za płotem szkoły.

KSZTAŁTUJEMY SWOJĄ PRZESTRZEŃ

Katarzyna Domagalska (Fundacja Młodej Kultury hopsiup project)

Program edukacji architektonicznej *Kształtowanie przestrzeni* opracowany został przez Izbę Architektów, a wprowadzony do szkół na Żoliborzu dzięki inicjatywie Fundacji Młodej Kultury hopsiup project. Uczniowie na zajęciach zastanawiają się nad jakością najbliższej im przestrzeni publicznej,

a efektem są projekty zmieniające otoczenie szkoły i dzielnicy. Uczniowie XVI LO im. Stefanii Sempołowskiej stworzyli nową wizję placu Grunwaldzkiego, zaś młodzież z LXIV LO im. Stanisława Ignacego Witkiewicza zrealizowała ogród szkolny w ramach projektu *Ogród w Witkacym, Witkacy w ogrodzie*. Uczestniczące w programie zespoły miały zidentyfikować problemy przestrzenne oraz proponować ich rozwiązania. Celem była nauka dostrzegania potrzeb społeczności lokalnej oraz próba ich zaspokojenia dostępnymi środkami, a w rezultacie obudzenie poczucia odpowiedzialności i sprawczości w kreowaniu oraz zarządzaniu dostępną przestrzenią i nabywanie umiejętności pozyskiwania zwolenników dla proponowanych lepszych rozwiązań.

PARTYZANCI KULTURY

Marek Noniewicz (Muzeum Fotografii w Bydgoszczy)

Projekt jest częścią rewitalizacji społecznej i kulturowej dzielnicy Jachcice oraz dzielnic przyległych, położonych na obrzeżach Bydgoszczy, poprzez aktywizację społeczności lokalnej. Jachcice sąsiadują bezpośrednio ze strzelnicą wojskową, obiektem będącym niegdyś częścią poligonu, stąd nazwy ulic: Komandosów, Czołgistów, Partyzantów. Stało się to dla nas inspiracją do stworzenia projektu *Partyzanci kultury* adresowanego do młodych mieszkańców dzielnicy. Jego celem jest interwencja w przestrzeń dzielnicy poprzez „dywersyjne” działania kulturalne. Pragniemy pokazać młodzieży, że można wszystko, jeśli tylko ma się pasję, odwagę i determinację — stworzyć na osiedlu kawiarnię, miejsce spotkań, zorganizować „po partyzancku” kino, namalować graffiti, zrobić happening, zbudować gigantyczną rzeźbę żyrafy. Poprzez wszystkie te działania tworzymy własną tożsamość i identyfikujemy się z otaczającą nas przestrzenią.

WZORNIK. LITERA NIEPODLEGŁA

Stefan Paruch i Monika Masłoń (Kolegium Edukacji Artystycznej Akademii

Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie)

Adam Rębacz (IX Liceum Ogólnokształcące im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie)

Mural *Litera niepodległa* jest efektem działania uczniów IX LO im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie oraz pracowników firmy Marsh and McLennan Companies podczas warsztatów prowadzonych przez Monikę Masłoń i Stefana Parucha. Uczniowie razem z dorosłymi pracownikami korporacji pod okiem nauczycieli akademickich w ciągu dwóch dni zaprojektowali i wykonali wielkoformatowe dzieło w przestrzeni budynku liceum. Inspirowany twórczością Jadwigi Sawickiej mural powstał w ramach szkolnych obchodów 100 rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Realizacja jest częścią projektu *Wzornik — narzędzie do nauki posługiwania się obrazem* (wzornik.edu.pl), który adresowany jest do dzieci i młodzieży szkolnej oraz w ramach edukacji nieformalnej do wszystkich chcących poszerzać artystyczne horyzonty. Polega na zaproponowaniu scenariuszy warsztatów artystycznych opartych na wybranych dziełach współczesnych twórców.

Edyta Ołdak — absolwentka malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Doktorantka na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Graficzka, ilustratorka książek, animatorka kultury. Założycielka stowarzyszenia Z Siedzibą w Warszawie i jego prezeska, odpowiedzialna za programy edukacyjne i wizualną identyfikację działań Stowarzyszenia. Laureatka Design Alive Award 2015 oraz MUST HAVE 2017. Stypendystka Ministra Kultury.

13.30–14.30 PRZERWA OBIADOWA

TWORZĄC MIĘDZY INNYMI**Marcin Głuszyk** (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Trzebieży)**Robert Landowski** (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 w Policach)

W MOW w Trzebieży i SOSW nr 1 w Policach realizowane są wspólnie działania artystyczne, w których aktywny udział biorą podopieczni obydwu placówek. Do tej pory odbyły się m.in. warsztaty muzyczne zwieńczone koncertem kolęd, warsztaty teatralno-muzyczne zakończone nagraniem teledysku, plener fotograficzny z finalną wystawą *Twarze i maski*. Młodzież z niepełnosprawnościami prezentuje też swoją twórczość podczas ogólnopolskiego Przeglądu Twórczości Młodzieży *Przetwornik* organizowanego w MOW w Trzebieży. Działania oparte o wspólne zainteresowania tworzą warunki do poznania się i pozbycia stereotypów. Widzieliśmy np. reakcje wychowanków ośrodka w trakcie pracy twórczej z młodzieżą z niepełnosprawnościami i obserwowaliśmy, jak zmieniała się ta relacja podczas nagrań w studio, gdy program do rejestru dźwięku wskazywał, że chłopiec z autyzmem gra idealnie równo. Wspólne tworzenie pozwoliło dobrze się poznać, zobaczyć piękno i wartość drugiej osoby.

SZTUKA ZBLIŻA LUDZI**Magdalena Jeżak** (Przedszkole Specjalne nr 249)**Renata Kukier** (Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 7 w Warszawie)

Nasza współpraca rozpoczęła się od akcji *Cała Polska czyta dzieciom*, w ramach której chłopcy z MOS czytali książki przedszkolakom. Po pierwszym bardzo udanym spotkaniu postanowiliśmy kontynuować czytanie raz w miesiącu. W trakcie kolejnych wizyt zauważyliśmy zmianę zachowania i coraz większe zaangażowanie w kontakty z dziećmi z autyzmem. Od tamtego czasu wychowankowie MOS-u wspierają dzieci w przygotowaniach do przedstawień, wspólnie uczestniczą w zajęciach kulinarnych, artystycznych,

pomagają podczas wycieczek i spacerów, poznają alternatywne metody komunikacji. Dzięki tej współpracy chłopcy z MOS-u zwiększyli płynność czytania, poprawili umiejętność panowania nad emocjami i radzenia sobie ze złością w sytuacjach bardzo zmiennych, zrozumieli też, na czym polega bezinteresowna pomoc. Z kolei dzieci nawiązały pozytywne relacje, miały okazję ćwiczyć umiejętności komunikacji AAC.

SZTUKA (NIE)WIDZIALNA

Katarzyna Solińska (Stowarzyszenie De Facto)

Stowarzyszenie De Facto przygotowało w szkołach specjalne szkolenia z audiodeskrypcji dzieł sztuki, przeznaczone dla wolontariuszy w wieku 13–16 lat. Postanowiliśmy wykorzystać ideę wolontariatu do zwiększenia zaangażowania uczniów w poznawanie, ochronę i opiekę nad lokalnym dziedzictwem kulturowym poprzez włączanie się w działania na rzecz zapobiegania wykluczeniu kulturalnemu i informacyjnemu osób niewidomych. Przez ostatnie cztery lata warsztaty i szkolenia odbyły się w 12 szkołach w całej Polsce z udziałem ponad 300 uczniów. Szkolenia prowadzone były przez niewidomych edukatorów, profesjonalnych audiodeskryptorów oraz historyków sztuki. Stworzone przez uczniów audiodeskrypcje publikowane są m.in. w wirtualnej Niewidzialnej Galerii Sztuki dla osób niewidomych oraz w specjalnych albumach tematycznych o sztuce (wydawanych w formie audio oraz brajlowskiej). Kolejne projekty umożliwiły również spotkania edukacyjno-animacyjne młodzieży z osobami niewidomymi. Wielu z młodych wolontariuszy z czasem staje się profesjonalnymi twórcami audiodeskrypcji dzieł sztuki, co pokazuje, że trwałe zaangażowanie organizacji we współpracę z uczniami pomaga w wyborze dalszej drogi edukacji, a nieraz także zawodu.

ART GENERACJE

Maria Depta, Aldona Żejmo-Kudelska (Drama Way i Fundacja Edukacji Kultury)

Jest to cykl spotkań dramowo-teatralnych, kończący się pokazem pracy artystycznej. Projekt wykorzystuje metody teatru ze społecznością. W IV edycji projektu działały dwie międzypokoleniowe grupy: bielańska prowadzona przez Adama Gąseckiego i Monikę Wyrzykowską oraz mokatowska Marii Depty i Aldony Żejmo-Kudelskiej. Zadaniem było stworzenie wydarzenia artystycznego — spektaklu wokół tematyki szeroko rozumianej pamięci, którego pomysł, zgodnie z duchem i wartościami teatru zaangażowanego społecznie, jest dziełem uczestników spotkań: młodzieży i seniorów. Efektem pracy grupy mokatowskiej był spektakl *To wszystko było*, grupy bielańskiej zaś przedstawienie *Ramy pamięci*. Dla uczestników największą wartością okazało się samo spotkanie, umożliwiające dialog pomiędzy osobami często wywodzącymi się z różnych światów.

Marianna Hajdukiewicz — socjolożka, animatorka działań lokalnych, dyrektor programowy w Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Pracowała w Centrum Edukacji Obywatelskiej, zajmując się edukacją obywatelską dzieci i młodzieży. Od kilku lat koncentruje się na zagadnieniach związanych z kształceniem i doskonaleniem zawodowym nauczycieli oraz podnoszeniem jakości funkcjonowania szkół, współpracując zarówno z instytucjami publicznymi, jak i organizacjami pozarządowymi.

16.20–17.50 PANEL: TUTAJ JESTEM**moderatorka: Katarzyna Grubek****tłumacz polskiego języka migowego: Paweł Żurawski**

WIĘCEJ NAS ŁĄCZY NIŻ DZIELI — O PROJEKCIE OJCZYZNY**Anna Nowak** (Teatr Lalki i Aktora Kubuś w Kielcach)

Do udziału w projekcie zaprosiliśmy wielokulturową grupę dzieci, które zapytaliśmy o to, czym jest dla nich ojczyzna. Termin ten rozumiany był bardzo szeroko: jako terytorium państwa, ale też jako prywatne, bliskie miejsce związane z codzienną egzystencją. Naszym głównym celem było wsparcie procesu integracji dzieci z różnych kultur — obywateli takich państw jak Polska, Turcja, Białoruś i dawna Czeczenia. Latem dzieci wzięły udział w warsztatach artystycznych oraz poznawały miejsca związane z upowszechnianiem dziedzictwa kulturowego. Podczas zajęć artystycznych z wykorzystaniem języka sztuk wizualnych, działań aktorskich, muzycznych, zabaw ze słowem i filmem opowiadały o własnych „wymarzonych krainach”. W rezultacie powstała m.in. jednodniowa instalacja w parku Miejskim w Łukowie, która pokazywała, co łączy wszystkie wymyślone przez dzieci światy, a także publikacja zawierająca dziecięce opowieści. Na wspólnej „mapie ojczyzn” podsumowującej projekt znalazły się zarówno małe wsie pod Łukowem, jak i stolica Czeczenii, jezioro w Turcji czy najwyższy blok w Mińsku. Materiał z rozmów i doświadczeń został przedstawiony w formie publikacji i filmu jako narzędzie do poruszania z uczniami tematu różnorodności kulturowej.

ZIEMIA OBIECANA**Luiza Łuszcz-Kujawiak** (Muzeum Sztuki w Łodzi)

Projekt w różnorodny i kompleksowy sposób mierzył uczestników z figurą „innego” — fascynującego i budzącego lęk zarazem. Poprzez bezpośrednie doświadczenie „obcości” w formie różnorodnych warsztatów (teatralne, dramowe, filozoficzne, kulinarne, taneczne), spotkań (prawnik, edukator)

oraz działań (debata, ankieta, spektakl) uczestnicy mieli możliwość pogłębienia swoich przekonań, zmierzenia się z problematyką współżycia z obcym. Końcowym efektem było przejęcie odpowiedzialności przez uczestników i aktywne przekazanie przesłania tolerancji w formie happeningu w przestrzeni publicznej. Do początkowej koalicji instytucji oświatowej (szkoła) i kulturowej (teatr) dołączyli zaproszeni animatorzy i twórcy wielu dziedzin, a współpraca stała się źródłem wzajemnej inspiracji. Sztuka i edukacja kulturowa okazały się skutecznymi narzędziami zmiany postaw i budowania więzi społecznych.

PROJEKT RIESE

Joanna Gulbicka-Byra (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Wałbrzychu)

Film edukacyjny *Projekt Riese* został zrealizowany w czerwcu 2015 we współpracy ze Stowarzyszeniem Bona Fide ze Świebodzic w ramach projektu edukacyjnego obejmującego zarówno warsztaty filmowe, jak i realizację zdjęć. Tematem filmu jest kompleks Riese, czyli największy projekt górniczo-budowlany hitlerowskich Niemiec. Zanim chłopcy opowiedzieli przed kamerą o sztolniach i innych miejscach związanych z jego powstaniem musieli dokładnie poznać historię miejsca. Dzięki uprzejmości wielu instytucji mogli wcześniej odwiedzić sztolnie walimskie, podziemne miasto Osówka, Muzeum Gross-Rosen i zamek Książ, a także przyrzeć się pracy profesjonalistów podczas wizyty w siedzibie TVN w Krakowie.

LegiLAB: DOŚWIADCZANIE TEATRU LEGISLATYWNEGO

Paulina Chodnicka (Fundacja Pracownia Inspiracji Społecznych)

Projekt teatralny LegiLAB został zrealizowany we współpracy z organizacjami pozarządowymi i teatrami z Włoch, Słowenii i Wielkiej Brytanii. Jego celem było zaangażowanie młodzieży w dyskusję na tematy istotne społecznie i stworzenie wypowiedzi w języku sztuki teatralnej. Każda organizacja zajęła się wybranym, ważnym dla siebie tematem. W Polsce była to kwestia edukacji dwujęzycznej Głuchych, ponieważ uważamy, że wprowadzenie takiego systemu przysłużyłoby się zmniejszeniu nierówno-

ści. Nawiązaliśmy współpracę z Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla Głuchych w Warszawie i zorganizowaliśmy Wieczór Opowieści z Krainy Ciszy dla wszystkich chcących podzielić się swoją historią z dzieciństwa, szkoły, studiów, z kulis codziennego życia osoby głuchej. Po wieczorze opowieści zawiązała się szkolna grupa teatralna. Młodzież była chętna, by dzielić się swoimi doświadczeniami, do czego posłużyła metoda Teatru Legislatywnego, którego celem jest wywołanie dyskusji na temat obowiązujących przepisów prawnych kształtujących nasze życie codzienne. Poprzez etiudy teatralne pokazaliśmy, jak istotna jest kwestia dobrej jakości edukacji dla Głuchych w Polsce. Teatr Legislatywny posłużył zatem do podnoszenia świadomości, pobudzania dyskusji społecznej, wypracowywania nowych rozwiązań istotnych problemów społecznych. Premiera spektaklu odbyła się w maju 2018 w Wolskim Centrum Kultury, gdzie byli obecni wszyscy partnerzy projektu LegiLAB.

Katarzyna Grubek — absolwentka Wydziału Wiedzy o Teatrze w Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie oraz Uniwersyteckiego Kolegium Języka Francuskiego. Kierowniczka działu Kultura i Media w Centrum Edukacji Obywatelskiej w Warszawie. Autorka publikacji, materiałów edukacyjnych, kursów e-learningowych z zakresu edukacji kulturowej i medialnej, trenerka. Autorka i koordynatorka projektów edukacyjnych w Centrum Edukacji Obywatelskiej, m.in.: *Kulthurra! Zajęcia artystyczne w szkole; Sztuka w terenie. Rezydencje artystyczne w szkole; Literacki atlas Polski; Miłosz odNowa; Włącz się. Młodzi i media*. Członkini zarządu stowarzyszenia Chata z Pomysłami. Stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w roku 2017.

17.50–18.10 PRZERWA NA KAWĘ

Teatr Surdus z Ośrodka Szkolno Wychowawczego dla Głuchych i Fundacja Pracownia Inspiracji Społecznych

---

Spektakl tłumaczony z polskiego języka migowego na język polski i z języka polskiego na polski język migowy

tłumaczenie: Paweł Żurawski

Zwykle to my, Głusi, musimy uczyć się waszego świata. Dziś jest inaczej. Zostaniemy waszymi przewodnikami — będzie tak, jakbyście wybrali się w podróż do innego kraju: nauczymy was kilku słów w naszym języku, może nie wszystko będzie dla każdego zrozumiałe, może kogoś coś zaskoczy, rozśmieszy. Podzielimy się naszymi doświadczeniami ze szkoły i urzędu, z przedszkola i plaży. Przekonacie się, jak brak dostępu do edukacji dwujęzycznej determinuje nasze życiowe plany.

występują: Natalia Nowaczyk, Paulina Grzelak, Natalia Siuchta, Jakub Pogorzelski, Oliwia Ankutowicz, Anna Zadworna, Filip Makowski

w projekcie uczestniczyli także: Anna Delewska, Karolina Bartosiewicz, Patryk Zyskowski

opiekunowie Teatru Surdus: Agnieszka Krupa, Paulina Romanowska

Warsztaty w ramach projektu LegiLAB: Doświadczanie Teatru Legislacyjnego i spektakl *Świat nie do końca cichy* przygotowały: Paulina Chodnicka, Agnieszka Król, Dagna Ślepowrońska

---

9–10.30   **Sztuka zaangażowania w praktyce, czyli spotkanie z artystką Cecylią Malik**

prowadzenie: **Karolina Vyšata**

Spotkanie stanie się okazją do wspólnego zastanowienia się nad istotą, celem i znaczeniem działań artystycznych rozgrywających się na styku sztuki, ekologii i polityki. Czy i w jaki sposób artyści mogą wpływać na rzeczywistość społeczną i polityczną w Polsce? Jaka jest ich rola, a jak sytuuje się postawa odbiorcy/uczestnika? Czy realna zmiana dzięki sztuce jest możliwa?

Cecylia Malik — malarka, performerka, edukatorka, ekolożka i miejska aktywistka. Absolwentka malarstwa ASP w Krakowie oraz podyplomowych studiów kuratorskich na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Współtwórczyni *Modraszek kolektyw*, akcji w obronie krakowskiego Zakrzówka przed zabudową i cyklicznej Wodnej Masy Krytycznej na Wiśle. Inicjatorka akcji społeczno-artystycznych *Matki Polki na wyrębie* przeciwko LEX Szyszko, *Warkocze Białki* w obronie rzeki Białki przed regulacją, razem z Koalicją Ratujmy Rzeki *Siostry rzeki* przeciw budowie zapory w Siarzewie, *Chciwość miasta* — w obronie modernistycznego hotelu Cracovia przed wyburzeniem. Otrzymała tytuł Człowieka Roku Polskiej Ekologii 2017 oraz tytuł Krakowianki Roku 2018.

Karolina Vyšata — historyczka sztuki, kuratorka, edukatorka, animatorka kultury, stypendystka Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Absolwentka podyplomowych Muzealnych Studiów Kuratorskich na Uniwersytecie Jagiellońskim.

10.30–10.50   **PRZERWA NA KAWĘ**

10.50–12.30 EDUKACYJNE WORLD CAFÉ — STOLIKI TEMATYCZNE PROWADZONE PRZEZ EKSPERTÓW

---

stolik 1: SZTUKA VS EDUKACJA, CZYLI JAK ŚWIADOMIE DZIAŁAĆ I OSIĄGAĆ SWOJE CELE
prowadzenie: Maja Dobiasz-Krysiak

Tworzysz świetne projekty twórcze, ale nie wiesz, czy przynoszą jakiegokolwiek skutki społeczne? Rodzice pytają, po co namawiasz dzieci do działań teatralnych, skoro tak niewiele z nich zostaje aktorami? Wciąż musisz tłumaczyć się przed dyrekcją z niezrozumiałej wiary w edukacyjny potencjał sztuki współczesnej? Znajdź własne odpowiedzi na te pytania. Przy tym stoliku zastanowimy się, jak osiągać pożądane cele edukacyjne poprzez odpowiednio dobrane aktywności artystyczne. Poznamy różne typy edukacji z wykorzystaniem działań twórczych i postaramy się określić własny styl pracy edukacyjnej.

Maja Dobiasz-Krysiak — antropolożka i animatorka kultury. Koordynuje program *Sztuka zaangażowania. Rezydencje artystyczne w szkole* w Centrum Edukacji Obywatelskiej. Ekspertka w Mazowieckim Programie Edukacji Kulturalnej. Autorka artykułów i publikacji o twórczych działaniach kulturalnych. Prowadzi zajęcia dla studentów Uniwersytetu Warszawskiego i Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, szkoli nauczycieli i animatorów kultury.

stolik 2: SZTUKA W SPOŁECZNOŚCI. JAK TO UGRYŹĆ?
prowadzenie: Katarzyna Grubek

Na przykładach projektów realizowanych w ramach rezydencji artystycznych (program *Sztuka zaangażowania* w Centrum Edukacji Obywatelskiej) przyjrzymy się różnym modelom działań twórczych w społecznościach lokalnych. Wspólnie poszukamy odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób zaplanować lokalne projekty, wykorzystując potencjał miejsca i biorąc pod uwagę relacje społeczne.

stolik 3: DOSTĘPNA SZTUKA. JAK TO ZROBIĆ?

prowadzenie: Paulina Celińska

Sztuka współczesna lubi zaskakiwać. Nie każdy lubi być zaskakiwanym. Jak sprawić, aby osoby o różnych potrzebach i możliwościach poznawczych wyszły z galerii sztuki współczesnej mile zaskoczone? Porozmawiamy o dziełach nieoczywistych, czasem trudnych w odbiorze i zastanowimy się, jak znieść tworzone przez nie bariery, aby każdy wyniósł z kontaktu ze sztuką jak najwięcej pozytywnych wrażeń.

Paulina Celińska — z wykształcenia historyczka sztuki, specjalistka w zakresie dostępności sztuki dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną oraz edukacji kulturalnej. Współpracuje m.in. z Zachętą — Narodową Galerią Sztuki i festiwalem Warszawska Jesień. Pomysłodawczyni i kuratorka Encyklopedii Sztuki w PJM oraz festiwalu muzyki współczesnej dla dzieci Mała Warszawska Jesień. Szczerze oddana idei współpracy międzyinstytucjonalnej dla pożytku publicznego.

stolik 4: TEATR ZAANGAŻOWANY SPOŁĘCZNIE JAKO INTERWENCJA

prowadzenie: Aldona Żejmo-Kudelska, Maria Depta

Spotkanie skoncentrowane będzie wokół wykorzystania metody Teatru Zaangażowanego Społecznie w pracy z młodzieżą. W pierwszej części krótko omówimy trzy sposoby jego działania (TIE, Teatr Forum i Teatr ze Społecznością) oraz praktyczne ich przykłady. W drugiej części zaprosimy uczestników do dyskusji wokół pytań: jakie są możliwości wykorzystania teatru zaangażowanego społecznie w szkole? W jaki sposób włączać młodzież w działania na rzecz społeczności lokalnych? Co zrobić, by spektakl był realną wypowiedzią młodych uczestników? Kim jest/powinien być prowadzący: reżyserem, fasilitatorem, nauczycielem, koordynatorem? Jaka jest tożsamość zawodowa osób prowadzących projekty TZS, ich zadania i odpowiedzialności?

Aldona Żejmo-Kudelska — prezeska Fundacji Edukacji i Kultury Drama Way, superwizorka warsztatu dramowego, trenerka warsztatu rekomendowana przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne, autorka licznych artykułów na temat dramy i teatru zaangażowanego społecznie. Od 2004 roku prowadzi projekty teatru zaangażowanego społecznie oraz szkolenia dla trenerów i animatorów. Absolwentka m.in. Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, Szkoły Trenerów TROP oraz wielu szkoleń prowadzonych przez brytyjskich praktyków Teatru Zaangażowanego Społecznie (Adriana Jacksona, Johna Somersa, British Association of Dramatherapists).

Maria Depta — wiceprezeska Fundacji Edukacji i Kultury Drama Way, superwizorka warsztatu dramowego, trenerka warsztatu rekomendowana przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne, nauczycielka akademicka oraz autorka artykułów na temat teatru zaangażowanego społecznie. Tworzy i realizuje warsztaty, szkolenia, społeczne i edukacyjne projekty oparte na metodzie dramy, teatru forum, teatru ze społecznością adresowane do różnych grup odbiorców. Absolwentka Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, ukończyła też roczny kurs Dramy Stosowanej w Exeter University (Wielka Brytania), Szkołę Trenerów FRDL oraz wiele polskich i zagranicznych kursów i szkoleń specjalistycznych.

12.30–12.45 PRZERWA NA KAWĘ

12.45–14 PODSUMOWANIE I DYSKUSJA

---

14 OBIAD

INFORMACJE

MIEJSCE KONFERENCJI:

Dom Pracy Twórczej w pałacu w Radziejowicach

ul. Sienkiewicza 4
96-325 Radziejowice
palacradziejowice.pl

ZAKWATEROWANIE:

Dom Pracy Twórczej w pałacu w Radziejowicach

ul. Sienkiewicza 4
96-325 Radziejowice

oraz

Artis Loft Hotel

ul. Boczna 18
96-325 Radziejowice-Parcel
tel. 504 99 11 48, 222 56 97 56
artis-loft.pl

KONTAKT:

Anna Zdzieborska

koordynatorka konferencji
Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki
tel. 22 556 96 42
mail: sztukaedukacji@zacheta.art.pl

sztukaedukacji.zacheta.art.pl

facebook.com/sztukaedukacjikonferencja

ORGANIZATOR

PATRONAT HONOROWY

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
MINISTERSTWA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**